
Jak rozumíte pojmu univerzitní nemocnice?

Jak rozumíte pojmu univerzitní nemocnice?

3.12.2007 Medical Tribune

Představy o tom, co fakultním nemocnicím přinese transformace na nemocnice univerzitní, se zatím tříbí v diskusi. Určitě není hlavním posunem to, že v univerzitní nemocnici se budou léčit pacienti, provozovat věda a učit studenti. Všechny tři tyto funkce plní fakultní nemocnice už po desítky let. Mnohem důležitější bude změna v ekonomickém a právním postavení těchto klíčových zdravotnických zařízení. Přitom i drobný zásah do legislativního zakotvení statutu nemocnice může mít v praxi obrovské důsledky. Děkanům lékařských fakult jsme proto položili následující otázku: Jak vy osobně chápete pojem univerzitní nemocnice a co si od tohoto konceptu slibujete?

Majoritu pro univerzity O univerzitních nemocnicích (UN) se neproduktivně diskutovalo od počátku devadesátých let. Léta chyběla vůle státu, čili ministerstva zdravotnictví a ministerstva školství, cokoli posunout. Teď na ministerstvu zdravotnictví čínorodost nechybí, ministerstvo školství hibernuje. UN měly být veřejnoprávními institucemi nového typu, jejichž správu a řízení zajistí především akademičtí pracovníci - s podílem zástupců státu a s otevřeností i pro soukromé investice. Odstraněna měla být hničící forma příspěvkové organizace, chaotizovaná střídajícími se byrokraty a politickými turbulencemi. Měla být nastavena stabilní a kompetentní samospráva akademické medicíny.

Bude jinak. Bude podle zákona obchodního. Doktoři, učitelé, profesori, vědátoci, zkrátka obchodníci. Osmičkový reformní rok 2008 přinese direktivy. Nejsme lidová, sociální, aténská ani akademická demokracie, nýbrž jsme parlamentní demokracie s dvoumžnou akcentací. O balíku zdravotnických zákonů, včetně UN, patrně rozhodnou dva poslanci.

UN jako akciová společnost s minoritou akademických hlasů má být psí boudou, v níž pes má příznánu třetinu práv, ale pod značkou Psí bouda, a.s., rozhodují kočky. Povinností psa je hlídání image, kočky dřímají či slídí. Psí povinnosti a frustrace, kočičí radosti ze společného podniku. Stát jako akcionář je nespolehlivý. Zvěřinec obsazující psí boudu se tedy časem rozmnoží.

Stát má chuť obdarovávat betonem a nástroji. Univerzity mají značku a intelektuální kapitál. Z něj vzešel beton i nástroje. Univerzity jsou lepší částí státu. Lepší, protože moudřejší a svobodnější. Trvejme na jejich rozhodovací majoritě v UN. Kdoví, jak to však bude. Očekávám ještě obvyklé pražské jaro.

Prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc., děkan LF Masarykovy univerzity Brno

Uvidíme, co přinese diskuse Pod pojmem univerzitní nemocnice si představuji špičkové pracoviště, kde probíhá pregraduální, postgraduální a celoživotní vzdělávání, kde je poskytována komplexní zdravotní péče od základní (z důvodů vzdělávacích) až po superspecializovanou, kde jsou řešeny výzkumné projekty národní i mezinárodní. Z hlediska struktury a řízení je možnou výhodou odstranění tzv. dvojkoľejnosti na nižších až středních člancích řízení, ale tzv. dvojkoľejnost bude muset být zachována na nejvyšším stupni rozhodování ve vztahu ředitel nemocnice - děkan fakulty v klíčových strategických a personálních otázkách. Je třeba zajistit pracovníkům univerzitní nemocnice, kteří se podílejí na vzdělávání a vědecké práci, statut akademického občana se všemi právy a svobodami. Tímto bude zajištěn podíl pracovníků klinik na chodu a životě fakulty. Je třeba diskutovat o vztahu mezi správní radou a akademickým senátem fakulty jakožto orgány strategickými a na straně druhé mezi orgány výkonnými, jako je ředitel a děkan. Otázkou k řešení je též problematika akreditací vzdělávacích programů a další okruhy otázek. Jsem přesvědčen, že o nastolených otázkách a řadě dalších se bude diskutovat s cílem nalézt správné a dobré řešení při vzniku univerzitních nemocnic. Uvidíme, co přinese návrh věcného záměru zákona.

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., děkan 1. LF UK, Praha

Léčba, výuka a také špičková věda Pod pojmem univerzitní nemocnice rozumím léčebnou, edukační a výzkumnou instituci vykonávající v součinnosti s mateřskou univerzitou pregraduální a postgraduální výchovu lékařů a jiných zdravotnických pracovníků na úrovni současného vědeckého poznání. Nelze oddělovat postgraduální a pregraduální výuku, stejně jako nelze vykonávat kvalitní edukaci bez součinnosti s teoretickou základnou lékařských fakult nebo pod ekonomickým tlakem. Univerzitní nemocnice by kromě své funkce špičkového zdravotnického zařízení s edukačním potenciálem měly také být významnými výzkumnými centry v oblasti biomedicíny. Na druhé straně chápu nutnost ekonomické stability takového zařízení, které je možné dosáhnout dle mého mínění oddělením ekonomického a

odborného managementu. Toto rozdělení pravomocí by však nemělo vést, tak jako doposud ve fakultních nemocnicích, k dvojkolejnosti v odměňování pracovníků nebo k nemožnosti disponovat s částí majetku z důvodu rozdílného vlastnictví. Zaměstnanci univerzitní nemocnice z řad lékařů, učitelů a vědců, stejně jako pregraduální a postgraduální studenti by měli zůstat součástí univerzitní akademické obce.

Prof. MUDr. Zdeněk Kolář, CSc., děkan LF Univerzity Palackého v Olomouci

Špičková zařízení v každém ohledu Po mnoha letech neplodných diskusí, ve kterých jedna část diskutujících nevěděla, o čem přesně diskutuje, druhá vědomě diskutovala k jiným problémům, třetí chtěla diskusi zastavit (ale tvářila se státotvorně) a pouze malá část přinášela kvalifikované rozbor, podklady a návrhy, se konečně snad dostáváme k tomu, že vážně uvažujeme o zřízení Univerzitních nemocnic. Zcela záměrně je píši s velkým počátečním písmenem, protože to musejí být špičková zařízení ze všech pohledů. V zatímních návrzích se diskutuje především o „špičkovosti“ zdravotnické činnosti a ekonomice. Mělo by vyplynout z důkladného rozboru, zda skutečně má jít o akciovou společnost či jinou neziskovou formu organizace, měly by být jasněji definovány finanční toky a především zdroje (zatím nikdo nechce říci, že univerzitní nemocnice bude mít vyšší náklady než Dokončení na str. A3 Dokončení ze strany A2 nemocnice ostatní a že by měla být i ze zdravotních pojišťoven financována způsobem, který bude odpovídat skladbě pacientů). Co však zatím v návrzích chybí, je základ, který dělá univerzitní nemocnici vědeckým a výukovým zařízením, tedy jasně specifikovaný, definovaný a zajištěný podíl univerzity a především lékařské fakulty. V civilizovaných zemích je největším vkladem intelektuální potenciál. Ten je v dosavadních návrzích podceněn. Lékařské fakulty dělají dnešní fakultní nemocnice vhodnými kandidáty na ústav typu univerzitní nemocnice, a pokud by neměly na budoucí funkci univerzitních nemocnic velmi významný vliv, nebylo by to dobré. Univerzitní nemocnice nejsou jen špičkou zdravotnictví, jsou současně výukovou základnou pro pregraduální a (konečně!) i postgraduální výchovu. Na druhé straně je potřeba přiznat, že určitá část akademiků by chtěla hodně pravomocí a málo odpovědnosti - ale to také není možné. Podaří-li se skloubit špičkovou zdravotní péči s dobrou ekonomikou, budou-li řádně zohledněny „akademické vstupy“, zajištěn výrazný vliv lékařských fakult, stanou-li se pracovníci univerzitních nemocnic členy akademické obce, pak má univerzitní nemocnice šanci splnit to, co bychom od ní všichni očekávali. Neškodil by podrobný rozbor situace v jiných zemích se specifikací pozitiv a negativ - vlastní „třetí cesty“ už jsme vymýšleli dost dlouho.